

Tutkimusraporttitiivistelmä

**BEYOND
RETIREMENT**

A migrant integration resource

Sisällysluettelo

	Sivu
Tiivistelmä.....	3
A Työpöytä tutkimusten havainnot.....	4
B Kenttä tutkimusten havainnot	7
Johtopäätökset ja suositukset	12
Liitteet	13

Tiivistelmä

BRAMIR - ”Eläkeläiset voimavarana maahanmuuttajien kotouttamisessa”, on Euroopan komission Erasmus+ -ohjelman rahoittama hanke. Hanke ehdottaa uutta innovatiivista resurssiatukemaan vapaaehtoissenioreita roolissaan maahanmuuttajien kotouttamistyössä kuten: tarpeita vastaava Kouluta kouluttaja-ohjelma, joukko psykografisia profilointityökaluja, digitaalinen työkalupakki keskeisistä kansalais- ja sosiaalisten taitojen kehittämisen työkaluista.

Hankekonsortio koostuu kymmenestä organisaatiosta kahdeksasta eri partnerimaasta – Saksa, Kypros, Irlanti, Ranska, Italia, Romania, Suomi ja Itävalta - sekä yhdestä kumppanimaasta (Sveitsi).

Projektin suunnitteleminen tuotosten pohjaksi konsortio on hankkeen ensimmäisessä toteutusvaiheessa 12/2016-2/2017 välisenä aikana tutkimuksen, joka yhdistää työpöytä tutkimuksen kirjallisuuskatsauksen, sekä kenttätutkimuksen kyselylomakkeilla parhaiden käytäntöjen tunnistamiseksi:

- (a) maahanmuuttajien tukiohjelmien kehittämisestä;
- (b) psykografisen profiloinnin käytöstä;
- (c) perehdytysohjelman suunnittelusta ja toteutuksesta;
- (d) Kouluta kouluttajaa –koulutusohjelman kehittämisestä ja toteuttamisesta;
- (e) keskeisten kansalais- ja sosiaalisten taitojen kehittämisen käytettävissä olevista välineistä ja resursseista;
- (f) soveltuvimmista teknologioista projektin kohderyhmien kanssa työskentelyyn.

Tässä raportissa esitellään hankeconsortion saamat tutkimustulokset.

Osa A esitetään havainnot työpöytä tutkimuksista: 24 maahanmuuttajien tukiohjelmasta ja/tai olemassa olevista välineistä ja resursseista; ideoista miten käyttää psykografista profilointia BRAMIRin kannalta hyödyllisten maahanmuuttajayhteisöjen muuttajien määrittämisessä oppimisresurssien kehittämiseksi maahanmuuttajille, sekä vapaaehtoissenioreiden ja maahanmuuttajien yhteensovittamiseksi; keskeiset osaamisalueet BRAMIRin vapaaehtoissenioreille suunnatulle Kouluta kouluttajaa –ohjelmalle sekä aikuiskouluttajille suunnatulle perehdytyskoulutukselle; Menetelmät BRAMIR -koulutusohjelman toteuttamiselle; Sopivimmat oppimateriaalin mediaformatit molemmille kohderyhmille (vapaaehtoisseniorit ja maahanmuuttajat).

Osa B sisältää kenttätutkimuksen tulokset, jotka on saatu kyselylomaketutkimuksella 63 aikuiskouluttajalta, maahanmuuttajien kanssa työskentelevältä ja vapaaehtoistyön johtajalta. Siinä korostetaan kansalais- ja sosiaalisia taitoja, jotka tulisi sisällyttää BRAMIR –koulutusohjelmaan, oppimismetodeihin, mediaformaatteihin ja oppimisen tukitoimiin molempien kohderyhmien osalta.

Viimeinen osa ”Johtopäätökset ja suositukset” osoittaa, että vapaaehtoisseniorit ja maahanmuuttajat ovat erilaisia ja heitä tulee lähestyä erilailla, sekä korostaa näiden kahden ryhmän yhteensovittamisprosessin välttämättömyyttä ja tarjoaa muutamia suosituksia BRAMIR –koulutusohjelman huolelliseen laadintaan.

A. Työpöytä tutkimusten havainnot

Esimerkkejä maahanmuuttajien tukiohjelmien ja/tai olemassa olevien työkalujen ja resurssien parhaista käytännöistä, joita BRAMIR voi hyödyntää:

Hankekonsortio valitsi huolellisesti 24 hyödyllistä resurssia monien olemassa olevien joukosta. Ne kaikki keskittyvät maahanmuuttajien, pakolaisten tai turvapaikanhakijoiden sosiaaliseen ja työmarkkinoiden integraatioon erilaisin näkökulmin ja menetelmin: sosiaalinen ja oikeudellinen apu, kielikoulutus, ammatillinen koulutus, sosiaalinen ja kulttuurinen (kulttuurienvälinen) sovittelu, yrittäjyyskoulutus, mentorointi ja sopivien työsuhteiden rakenteiden ja viranomais tahojen tunnistaminen, verkostoituminen, työmarkkinoille pääsyn tukeminen (sisältäen työhakemuksen ja työharjoittelun), tervetuliais- ja seuranpitopalvelut, maahanmuuttajien käsityötaitojen arvostaminen, maahanmuuttajayhteisöjen kansalaisten osallistumisen edistäminen, poliittisten ehdotusten laatiminen maahanmuuttajien integraatiokoulutuksesta, auttaminen ihmisiä auttamaan ja aktiivisesti ilmaisemaan itseään, tervetulokulttuurin luominen, käynnissä olevat tukiryhmät.

Nämä resurssit on osoitettu erityisesti aikuisille, mutta myös alaikäisille maahanmuuttajille ja pakolaisille, miehille ja naisille; joissakin näissä resursseissa henkilöt osallistuvat suoraan maahanmuuttajien kanssa työskentelyyn ja BRAMIR voi hyötyä heidän kokemuksistaan ja tuloksistaan. Tarkempia tietoja näistä resursseista (kuvaukset ja linkit), jotka valittiin työpöytä tutkimuksen aikana, löytyvät kansallisista raporteista ja ovat saatavilla osoitteessa www.bramir.eu.

Miten psykografisen profiloinnin avulla tunnistetaan maahanmuuttajayhteisöjen keskeisiä muuttujia, jotka voisivat olla hyödyllisiä BRAMIRille maahanmuuttajien oppimisresurssien kehittämisessä sekä vapaaehtoissenioreiden ja maahanmuuttajien työskentelyn yhteensovittamisessa:

Kaikki kansallisen raportit korostivat, että BRAMIRin psykografisen profiloinnin tehokkaassa hyödyntämisessä on otettava huomioon useita näkökohtia

- (a) BRAMIRin kohderyhmät (maahanmuuttajat ja vapaaehtoisseniorit) eivät ole homogeenisiä;
- (b) on toteutettava näiden kahden ryhmän välistä yhteen sovittavaa lähestymistapaa (luomalla samankaltaisten ihmisten ryhmiä ominaispiirteiden perusteella);
- (c) näitä ominaisuuksia ovat: henkilötiedot (ikä, sukupuoli, siviilisäätty), maantieteelliset tiedot (alkuperämaa, maaseutu-/kaupunkialueet) kielitaito (yhteisen eurooppalaisen kielten viitekehysten mukaan), sosioekonomiset tiedot (tulotaso, koulutus, työpaikka – nykyinen ja/tai aiempi), psykografiset tiedot (persoonalliset piirteet, vakaumukset, arvot, henkilökohtaiset intressit, harrastukset ja elämäntavat, päämäärät ja mieltymykset);
- (d) psykografisia profilointivälineitä olisi sovellettava vapaaehtoissenioreiden ja maahanmuuttajien keskinäisten samankaltaisuuksien löytämiseksi ja yhteensovittamisen helpottamiseksi;
- (e) kansallisista raporteista kyselylomake oli suositteluin psykografisen profiloinnin väline, josta mielestämme hyvänä esimerkkinä toimisi monikielinen Myers-Briggsin persoonallisuuden luokittelumenetelmään pohjautuva kyselylomake I6 typologialla (persoonallisuustyyppiä), joka pohjautuu kuuluisan Carl Jungin tutkimukseen (<https://www.16personalities.com>).

Testi on yleismaailmallinen, eikä se ole puolueellinen suhteessa sukupuoleen, rotuun, uskonnolliseen vakaumukseen, sosiaaliseen asemaan jne. Klassinen Myers-Briggs testi on tarkoitettu ensisijaisesti aikuisille (tai vähintään nuorille).

Koska ikä vaihtelee, konsortio voi valita sopivimman kyselylomakkeen (<http://www.kidzmet.com/blog/myers-briggs-personality-types-vs-childhood-personalities/>) tai luoda oman lomakkeensa ottaessaan huomioon ikävaihtelut BRAMIR –projektiin liittyvissä aikuisten ryhmissä.

Keskeiset osaamisalueet, jotka tulee ottaa huomioon:

a) BRAMIRin kehittämässä vapaaehtoisensenioreille suunnatussa Kouluta kouluttajaa -ohjelmassa

b) BRAMIRin toteuttamassa aikuiskouluttajille suunnatussa perehdytysohjelmassa

a) Kansallisten työpöytä tutkimusten havaintojen perusteella BRAMIRin Kouluta kouluttajaa -ohjelman tärkeimmät avaintaidot ovat:

- Kulttuurienväliset taidot (mutta kliseitä välttämällä) (IT, AT, FR, DE, IE, RO, CH);
- Kommunikointitaidot (IT, AT, FR, CY, DE, IE);
- Tietotekniikan perustaidot (IT, AT, FR, IE, RO);
- Ihmissuhdetaidot (empatia, aktiivinen kuunteleminen, suvaitsevaisuus, tiiminhallinta (IT, AT, FR, RO);
- Peruskielitaito (IT, AT, FR, RO);
- Itseluottamustaidot (IT, RO, CH);
- Opetustaidot (IT, FR, CH);
- Monimuotoisuuden käsittely / monimuotoisuustaitojen kehittäminen (IT, AT, DE);
- Itseanalyysi / itsereflektiotaidot (IT, CH);
- Huumori (AT, RO);
- Kärsivällisyys (AT, FR);
- Ongelmanratkaisu (IT, AT);

Mutta myös:

Osallisuuden edistäminen, kansalaiskäytäntöjen edistäminen, konfliktien hallintataidot (IT); motivaatiotaidot, argumentointitaidot, oikeudelliset näkökohdat, turvapaikkamenettelyt ja etuus kysymykset, uskonnolliset näkökohdat ja kulttuurista, traumaattiset häiriöt ja traumaattisista kokemuksista selviytyminen (AT); ajanhallinta (FR); yrittäjä, tietoisuus maan kulttuurista, kirjankäytön perustaidot (CY); vaikutusvalmiudet, toimintaosaaminen pakolaisten tukemistaidot, mediaosaaminen (DE); avustusta- ja esittelytaidot, verkko-oppimistaidot, verkkotuutorointitaidot, osaamispohjaiset koulutustaidot, henkilökohtainen tehokkuus ja itsevarmuus (IE); oppimiskyvyn edistämistaidot, sosiaalisen integraation taidot liittyen ympäristöön, julkiseen tilaan ja valtioon, tietoa maahanmuuttajia koskevasta paikallisesta poliittisesta järjestelmästä (CH).

(b) Kuten kansalliset työpöytä tutkimukset osoittavat, BRAMIRin perehdytyskoulutuksen aikuiskouluttajien keskeiset osaamisalueet ovat samantyyppiset kuin Kouluta kouluttajaa -ohjelman, mutta erityistä huomiota olisi kiinnitettävä seuraaviin asioihin: kärsivällisyys, kommunikointi, kuuntelu, opettaminen, kieli, ihmissuhteet ja tietotekniikan perustaidot, verkkotuutorointi, nettiverkostoituminen.

Seuraavat tulisi myös huomioida:

- Kulttuurishokin hallintataidot (IT);
- Organisoitumistaidot (keston, tiimityöskentelyn, taukojen jne. suhteen) (AT);
- Menetelmäosaaminen (DE);
- Johdatus psykografiseen profilointiin (IE);
- Johdatus BRAMIR -projektiin (IE);
- Pedagogiset taidot (RO);
- Viestinnän hallinta digitaalisilla työkaluilla (IE, CH).

BRAMIR –koulutuksen toteutusmenetelmät vapaaehtoisensioireille:

Kaikki partnerimaissa suoritettut työpöytätyöskentelyt korostivat kasvotusten tapahtuvan esitystavan merkitystä (ja suosittelevat sitä toteutusmenetelmäksi BRAMIRissa), erityisesti senioreiden oppimisvaatimusten ja –ominaisuuksien vuoksi. Perusteet kasvotusten tapahtuvan oppimisen eduista olivat: yhteenkuuluvuus, välittömät selitykset ja ajatusten vaihdot, mahdollisuus keskusteluun, senioreiden tietoteknisten taitojen tai käyttömahdollisuuksien puute, muiden tapaamisen houkuttelevuus, suora ihmiskontakti (sosiaalinen tekijä), oppijoiden mahdollisuus verkostoitua käytännön työpajoissa. Verkko-oppimisen arvoa (projektin verkko-oppimisympäristössä) ei voida kuitenkaan aliarvioida. Sen etuja ovat vapaaehtoisensioireiden mahdollisuus käyttää sitä kotona, se mahdollistaa oppimisen mukauttamisen ja sopeuttamisen eri mieltymyksiin ja oppimistyyliin.

Koska nykyään seniorit alkavat olla yhä enemmän tekemisissä internetin kanssa ja kehittävät tietoteknisiä taitojaan, vaikuttaisi, että sopivin koulutus toteutusmenetelmä olisi sulautuva, jossa yhdistyisi kasvotusten tapahtuva ja verkko-oppiminen. Nämä kaksi toteutusmenetelmää toimivat täydellisesti yhdessä, sillä kasvokkain tapaamiset voisivat mahdollistaa oppijoiden täyden tukemisen uuden teknologian kanssa.

Seuraavia asioita on myös ehdotettu kasvotusten tapahtuvan koulutukseen: pienryhmissä työskentely (yksi kouluttaja/neljä senioria), ”jään murtaminen”, käytännön toiminta ja koulutuskäynnit, seminaarien organisoiminen, työpajat, opiskelutapaamiset, Triad-harjoitukset, ryhmä- ja itsenäinen työskentely, reflektointi, roolipelaaminen on myös ehdotettu kasvotusten tapahtuvaan koulutukseen.

Ehdotettiin, että verkko-oppimisalustalla tulisi olla helppopääsyinen verkkokatalogi, jossa vapaaehtoisensiorit voisivat käyttää koulutusmateriaaleja, malleja, informaatiota maahanmuuttajille ja digitaalisen työkalupakin resursseja (O6). Verkko-oppimisympäristön on oltava helppokäyttöinen, esitystapa looginen ja sen tulisi sisältää toimintayhteyteen sijoitettuja käyttöopasteita, sillä käyttäjillä on todennäköisesti vain perustaidot tietotekniikasta.

Oppimateriaalin sopivimmat mediaformaattit BRAMIRin kohderyhmille (vapaaehtoisensioireille ja maahanmuuttajille):

a) vapaaehtoisensioireille soveltuvimmat mediaformaattit laskevassa järjestyksessä ovat:

- Videotiedostot (IT, AT, CY, DE, IE, RO, CH);
- PPT -tiedostot (IT, DE, IE, CH);
- Verkossa: blogit (CY), verkko-oppimisympäristöt (IE), nettisivut (RO),
- Verkkopelit (CH);
- Painetut materiaalit (AT, CY);
- Digitaaliset resurssit (eli digitaaliset asiakirjat hyvin tunnetussa muodossa kuten Word tai Open Office (FR, RO);

Lisäksi ehdotettiin seuraavia: mobiilisovellukset (IT), esitteet (AT), vihkoset (AT), kertomuskokoelmat (CY), sähköpostit (DE), PDF -tiedostot (DE), tapaustutkimukset (IE), luokahuoneistunnot (IE), valokuvat/kuvat (RO, CH), korttipelit (CH), keskustelut (CH), esitykset (CH).

b) maahanmuuttajille soveltuvilla mediaformaattit laskevassa järjestyksessä ovat:

- Video-tiedostot (IT, CY, IE, RO, CH);
- Mobiilisovellukset (IT, AT, DE, CH);
- Digitaaliset resurssit (eli digitaaliset asiakirjat hyvin tunnetussa muodossa kuten Word tai Open Office) (AT, FR, RO);
- Verkossa: blogit (CY, DE), verkko-oppimisympäristöt (IE), nettisivut (RO);

Lisäksi ehdotettiin seuraavia:

- tekstit ja kirjallinen media, kertomuskokoelmat (CY),
- Sosiaalinen media kuten Facebook ja Twitter (DE), GoogleDocs (DE),
- Tapaustutkimukset, luokahuoneistunnot (IE),
- äänitallenteet/-kirjat, valokuvat/kuvat (RO, CH),
- musiikki (CH).

B. Kenttätutkimuksen havainnot

Kenttätutkimuksen kyselylomakkeeseen vastasi partnerimaissa kaikkiaan 63 henkilöä. Kyselyyn osanottaneiden jakautuminen maittain ja heidän profiilinsa esitetään seuraavissa taulukoissa 1 ja 2:

Taulukko 1: Vastaajien jakautuminen osallistujamaittain

	IT	AT	FR	CY	DE	IE	RO	CH
	6	12	6	6	9	6	11	7
Yhteensä				63				

Taulukko 2: Vastaajien profiili

	Sukupuoli		Keski-ikä	Kategoria			Keskim- ääräinen työn kesto nykyisessä tehtävässä (vuotta)
	Mies	Nainen		Aikuis- kouluttaja	Maahan- muuttajien tukityöntekijä	Vapaaeh- toistyön johtaja	
IT	2	4	-	3	2	1	4
AT	-	12	50.7	5	3	4	12.1
FR	3	3	42	4	2	-	4.6
CY	2	4	30.8	1	5	-	3.5
DE	4	5	59.5	3	6	-	4.2
IE	2	4	-	1	2	3	13.2
RO	5	6	42.8	6	1	4	17.8
CH	4	3	28.1	2	1	4	7.8
Yhteensä	22	41	42.3	25	22	16	8.4

Nuorin vastaajista oli 26-vuotias ja vanhin 80-vuotias (molemmat Itävaltasta). Lyhyin ammatillinen kokemus (työn kesto) nykyisessä tehtävässä oli yksi kuukausi (Sveitsi) ja pisin 58 vuotta (Saksa).

Huomioita

- 1) Alla olevan monivalintatehtävässä vastaajat eivät ole merkinneet kaikkia vaihtoehtoja. Siksi joissakin tapauksissa vastausten kokonaismäärä on pienempi kuin vastaajien lukumäärä (63).
- 2) Kyselylomake sisälsi viisi monivalintakysymystä ja kaksi avointa kysymystä. Monivalintakysymyksissä vastausvaihtoehdot olivat viisiportaisena Likert-asteikolla (kohdissa 1 & 2: 1 = erittäin tärkeä, 2 = tärkeä, 3 = en tiedä en ymmärrä, 4 = ei niin tärkeää, 5 = ei lainkaan tärkeää; kohdissa 3 – 5: 5 = suuri soveltuvuus, 1 = vähäisin soveltuvuus). Tulosten tulkinta perustui vastausten lukumäärään per kategoria ja painotettuun keskiarvoon (S).

1. Keskeiset sosiaaliset taidot, joita BRAMIR –koulutusohjelman tulisi käsitellä:

SOSIAALISET TAIDOT ¹	VL (Vastaajien lukumäärä)	PK (Painotettu keskiarvo)
Ihmissuhdetaidot	63	1.19
Sosiaalinen tietoisuus	63	1.22
Itsensä johtaminen	63	1.39
Itsetuntemus	63	1.44
Vastuullinen päätöksenteko	63	1.44

Pistearvojen vuoksi ($S < 1.5$), on ilmeistä, että edellä oleva taulukon kaikkia sosiaalisia taitoja pidetään erittäin tärkeinä ja nämä tulisi ottaa huomioon BRAMIR –koulutusohjelmaa suunniteltaessa.

Vastaajat mainitsivat myös muita sosiaalisia taitoja. Nämä ovat luettavissa liitteessä I.

2. Keskeiset kansalaistaidot, joita BRAMIR -koulutusohjelman tulisi käsitellä:

KANSALAISTAIDOT ²	VL (Vastaajien lukumäärä)	PK (Painotettu keskiarvo)
Kulttuurinen tietoisuus/monikulttuurisuus & monimuotoisuus	62	1.30
Kommunikointitaidot: ryhmien välinen kommunikointi, neuvottelut	62	1.40
Yhteistyö ja yhteisymmärryksen rakentaminen	62	1.62
Sosiaalinen organisointi – Koordinoidut vuorovaikutukset - Interaktiivinen osallistuminen	62	1.72
Demokraattinen päätöksenteko	62	1.80
Muutoksen toteutettavuuden arviointi sosiaalisen toiminnan ja sitoutumisen perusteella	62	1.87
Aktiivisen kansalaisuuden käytännöt	62	1.90
Kriittinen ajattelu syistä ja moraalista	62	1.90
Hallinto/johtajuus	62	2.43
Toimintatapojen muodostaminen ja analysointi	62	2.48
Kysely/tutkimus/menetelmät	61	2.86

Osallistujien mielestä ”Kulttuurinen tietoisuus / monikulttuurisuus & monimuotoisuus” ja ”Kommunikointitaidot: ryhmien välinen kommunikointi, neuvottelut” ovat erittäin tärkeitä.

Seuraavia taitoja vastaajat pitivät tärkeinä: ”Yhteistyö ja yhteisymmärryksen rakentaminen”, ”Sosiaalinen organisointi – Koordinoidut vuorovaikutukset - Interaktiivinen osallistuminen”, ”Demokraattinen päätöksenteko”,

1 <http://www.casel.org/core-competencies/>

2 <https://www.merrimack.edu/live/files/160-core-competencies-in-civic-engagement>

“ Muutoksen toteutettavuuden arviointi sosiaalisen toiminnan ja sitoutumisen perusteella”, ” Aktiivisen kansalaisuuden käytännöt ” ja ” Kriittinen ajattelu yleistä ja moraalista ”. “ Hallinto/johtajuus”,
 “Toimintatapojen muodostaminen ja analysointi” ja “ Kysely/tutkimus/metodit” pidettiin jossain määrin neutraaleina kansalaistaitoina ($2.5 < S < 3$).

Vastaajat mainitsivat myös muita kansalaistaitoja. Nämä ovat liitteessä I.

3. Vapaaehtoisille soveltuvimmat oppimismenetelmät:

OPPIMISMENETELMÄT	VL (Vastaajien lukumäärä)	PK (Painotettu keskiarvo)
Oppiminen muiden ihmisten kanssa keskustelemalla	62	4.48
Oppiminen muiden kanssa työskentelemällä	62	4.35
Oppiminen vertaisilta	62	4.35
Oppiminen työskentelemällä/ itsenäisesti tekemällä	62	4.17
Oppiminen jo opittuja asioita uudelleen soveltamalla	62	4.01
Oppiminen neuvoja pyytämällä	62	3.90
Oppiminen toisen henkilön valvomana	60	3.81
Oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta	62	3.48

Il punteggio ottenuto ($4 < S < 5$) indica chiaramente i metodi didattici ritenuti più appropriati per i volontari senior e ne raccomanda l'inclusione nel curriculum del BRAMIR. I metodi sono i seguenti: “Imparare attraverso il dialogo con altre persone”; “Imparare lavorando con altre persone”; “Imparare dai pari”; “Imparare lavorando autonomamente”; “Imparare applicando tecniche già apprese”.

4. Maahanmuuttajille soveltuvimmat oppimismenetelmät:

OPPIMISMENETELMÄT	VL (Vastaajien lukumäärä)	PK (Painotettu keskiarvo)
Oppiminen muiden kanssa työskentelemällä	62	4.56
Oppiminen muiden ihmisten kanssa keskustelemalla	62	4.53
Oppiminen työskentelemällä/ itsenäisesti tekemällä	62	4.43
Oppiminen jo opittuja asioita uudelleen soveltamalla	62	4.33
Oppiminen vertaisilta	61	4.32
Oppiminen toisen henkilön valvomana	62	4.22
Oppiminen neuvoja pyytämällä	63	4.07
Oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta	62	3.85

Maahanmuuttajien oppimismenetelmien pisteet ovat hieman korkeammat kuin vapaaehtoissenioreiden, mutta ne ovat hyvin samankaltaiset. Niin maahanmuuttajille kuin vapaaehtoissenioreille samat menetelmät vaikuttavat olevan hyvin tehokkaita (katso kohta 4 yläpuolella) mutta myös “Oppiminen vertaisilta”, “Oppiminen toisen henkilön valvomana” ja “Oppiminen neuvoa pyytämällä” saivat myös yli 4 pistettä.

5. Kohderyhmille soveltuvimmat oppimateriaalin mediaformaattit (sekä (a) vapaaehtoissenioreille ja (b) maahanmuuttajille):

Oppimateriaalin FORMAATTI		VL (Vastaajien lukumäärä)	PK (Painotettu keskiarvo)
Perinteinen formaatti (eli tulosteet tai painetut käsikirjat)		55	4.07
Digitaaliset formaattit	Videotiedostot	59	4.52
	Äänitiedostot	57	3.61
	PPT -tiedostot	58	3.44
	PDF -tiedostot	56	3.30
	eKirja	50	2.92
	Prezi -tiedosto	55	2.69
	Muu:	N/A	
Interaktiiviset formaattit	Verkko-oppimisalustat	56	3.83
	Avoimet koulutusresurssit	58	3.79
	Mobiilisovellukset	56	3.51
	Keskustelufoorumit	57	3.22
	MOOCit	57	3.14
	Blogit	57	3.12
	Webinaarit	56	3.01
	Muu:	N/A	
Muut formaattit joita vastaajat mainitsivat:		• Tapaamiset/metodit kasvotusten (IT, CY) • Kasvokkain toiminnot monisteiden kanssa (AT) • Kasvokkain pienryhmissä (maahanmuuttajille) (AT) • Sosiaaliset verkostot (FR) • Kenttämatsat ja vierailut paikallisiin palveluihin (maahanmuuttajille) (AT) • Kasvotusten oppiminen tuetussa luokassa (IE) • Kirjallisuus (DE)	

Perinteiset formaatit ($S = 4.04$) ja videotiedostot ($S = 4.52$) olivat oppimateriaalien mediaformaattien ehdottomat ”voittajat” eli vastaajat kokivat ne parhaiten soveltuviksi formaateiksi. Lähellä näitä tuloksia sijoittuivat äänitiedostot, verkko-oppimisalustat, avoimet opetusresurssit ja mobiilisovellukset ($3.5 < S < 4$).

Kansallisten raporttien mukaan moni vastaajista perusteli näiden formaattien tarpeellisuutta ja tehokkuutta korostamalla, että parhain ratkaisu koostuisi yhdistetyistä formaateista, toteutustavoista ja oppimisresursseista, jotka etenevät asteittain kasvotusten tapaamisista verkkoon ja hyödyntäen painotuotteita interaktiivisessa mediassa.

Jotkut vastaajista korostivat, että mobiilisovellusten / -puhelimien käyttäminen toimisi erityisesti nuoren ja maahanmuuttajien kanssa (ei senioreiden (AT, CH)).

6. Tarvittavat oppimisen tukitoimet helpottamaan (a) vapaaehtoissenioreiden (b) aikuiskouluttajien, vapaaehtoistoiminnan johtajien ja maahanmuuttajien tukityöntekijöiden perehdyttämistä uuteen koulutusohjelmaan ja sen oppimisympäristöön:

Kuten liitteissä 2 ja 3 voidaan nähdä, oppimisen tukitoimet molemmille kohderyhmille ovat hyvin samanlaiset. Soveltuvimpina pidetään käsikirjoja, ohjeita, verkko-oppimisalustoja, lyhyitä videoita ja interaktiivisia formaatteja ja mediaa. Hyvä ratkaisu on aloittaa painotuotteilla ja ottaa tämän jälkeen käyttöön digitaaliset formaatit ja opetusohjelmat. Yleensä on parempi käyttää sellaista oppimisvälineitä, joita seniorit voivat käyttää omaa oppimisvauhtiaan. On parasta välttää abstraktioita ja käyttää niin paljon kuin mahdollista käytännönharjoituksia, esimerkkejä ja tapaustutkimuksia.

Johtopäätökset ja suositukset

Seniorit – ikääntyvät, pian eläköityvät työntekijät ja juuri eläköityneet – ovat yhteiskunnan arvokas voimavara, joiden kokemusta ja potentiaalia meidän tulisi hyödyntää. Senioreiden vapaaehtoistoiminnan aloittaminen maahanmuuttajien kansalais- ja sosiaalisten taitojen kehittymisen tukena olemassa olevissa ja kasvavissa maahanmuuttajayhteisöissä voi olla kannattava ratkaisu nykyajan yhteiskunnassa. BRAMIR –hankkeella pyritään saamaan molemminpuolisia hyötyjä mahdollistamalla senioreiden aktiivinen toimiminen yhteiskunnassa ja samaan aikaan puuttua kasvaviin maahanmuuttajaväestön integroitumisen ongelmiin.

Vapaaehtoisseniorit ja maahanmuuttajat ovat hyvin erilaisia kohderyhmiä ja he tarvitsevat tarpeita vastaavaa koulutusta ja toteuttamistapoja, sekä tukea, joka on mukautettu vastaamaan heidän profiileitaan ja erityispiirteitään. Näin ollen BRAMIRin kehittämät tarpeita vastaavat Kouluta kouluttajaa –ohjelma ja psykografiset profilointityökalut ovat tervetulleita sidosryhmien puolesta.

Varmistaaksemme, että BRAMIR –koulutusohjelma ja sen resurssit ovat relevantteja ja hyödyllisiä kohderyhmille voimme tehdä seuraavanlaisia suosituksia:

- Vapaaehtoissenioreiden ja maahanmuuttajien yhteensovittamisprosessi edellyttää asianmukaisia työkaluja ja koulutusta kielellisten, sukupolvien ja kulttuurien välisten erojen vuoksi;
- Tässä raportissa esille tulleet sosiaaliset ja kansalaistaidot (eli ihmissuhdetaidot, kulttuurinen tietoisuus, monikulttuurisuus-/monimuotoisuustaidot) tulee sisällyttää BRAMIR –koulutusohjelmaan, jotta sillan rakentaminen vapaaehtoissenioreiden ja maahanmuuttajien välille mahdollistuu.
- Yleisesti molemmille BRAMIRin kohderyhmille soveltui oppiminen muiden kanssa keskustelemalla ja muiden kanssa työskentelemällä ja näitä keinoja tulee käyttää koulutuksen toteutuksessa.
- ‘Kommunikointi/kyky kommunikoida’ on tärkeää ja koska maahanmuuttajat eivät välttämättä pysty puhumaan vastaanottomaan kieltä, olisi yhteisenä kielenä englannin tai ranskan oltava painopisteenä niin vapaaehtoissenioreilla kuin maahanmuuttajilla;
- Kielellisten syiden takia (kielitaidon vähäisyys) videoita ja muita kuvien käyttöä tukevia medioita tulee hyödyntää ymmärtämisen ja oppimisen tukemisessa;
- Sulautuvan oppimisen lähestymistapa on suositeltava, sillä se keskittyy toimimiseen kasvokkain hyödyntäen apukeinoina digitaalisia ja interaktiivisia formaatteja;
- Perinteisiä oppisisältöjen mediaformaatteja (tavallisesti painetut materiaalit eli käsikirjat, ohjeet, esitteet) tulee käyttää koulutuksen aikana yhdessä uusien, nykyaikaisten formaattien kanssa (opetusohjelmat, digitaaliset työkalut, avoimet oppimisresurssit, verkko-oppimisympäristöt) riippuen yksilöiden ominaisuuksista: jotkut seniorit ja maahanmuuttajat ovat erittäin osaavia tietotekniikan ja Web2.0 teknologioiden kanssa kun taas toiset ovat konservatiivisempia ja haluavat mieluummin materiaalit paperisina.

Liitteet

Liite I

Lisää keskeisiä sosiaalisia ja kansalaistaitoja, joita BRAMIR -koulutusohjelman tulisi käsitellä

	Sosiaaliset taidot	Kansalaistaidot
IT	Toisen aktivoiminen, jotta hänestä tulee vuorovaikutuksen, muutoksen ja oppimisen päähenkilö	
AT	Toisten saaminen itsenäisiksi ja tietoiseksi oman polkunsä merkityksestä. Teemoittaiset kompetenssit / tiedot toimialan mukaan Turhautumisen sietokyky Tietoisuus ryhmädynamiikasta Joustavuus uuteen tilanteeseen nopeasti sopeutuminen, sillä maahanmuuttajien kanssa työskentely avaa aina uusia haasteita. Monimuotoisuus Rasminvastaisuus Kulttuuristumisen vastaisuus Tietoa pakenemisesta ja traumaista, mahdollisista traumaattisista häiriöistä Perustietoa uskonnollista teemoista ja islamista Perustietoa turvapaikkamenettelyistä ja etuuksista Argumentointitaidot Luotettavuus Kriittinen reflektointi aiheesta "apu/tuki" (eli auttajan syndrooma) Johdatus systemaattiseen ajatteluun ja toimintaan Realistinen itsearviointi Tutkimusta / tietoja julkisten ja yksityisten rahoitusmahdollisuuksien saatavuudesta Kyky hyväksyä tukea menettämättä itsetietoisuutta	
CY	Henkilön ripeys aloitteenteossa	
DE	Halu oppia, huumori, kyky vuoropuheluun, ristiriitatilanteiden ratkaiseminen, vastuu itsestä, avoimuus muutoksille, henkilökohtainen joustavuus, optimismi, rajojen tunnistaminen, turhautumisen käsitteleminen	Tunnistaa vapaaehtoistyön rajat, tuntee vapaaehtoistyön ja ammattimaisten neuvontakeskusten yhtymäkohdat
IE	Kulttuurinen tietoisuus, kuuntelemisen taito, resurssien jako maahanmuuttajille, seuranta ja toteuttaminen, oman roolin ymmärtäminen yhteiskunnassa, kuinka olla aktiivinen kansalainen / keinot tulla aktiiviseksi kansalaiseksi ja kuinka vapaaehtoistyö toimii Irlannissa.	
RO	Menetelmät yhteiskuntaan ja vastaanottomaan kulttuuriin integroitumiseen; Oma kokemus (toisesta maasta tulevana); Kulttuurienvälinen osaaminen; vieraskieli (maahanmuuttajien puhuma kieli, koska on odotettavissa että vähintään alussa maahanmuuttajat eivät puhu vastaanottomaan kieltä, vaan vierasta/kansainvälistä kieltä); ammattitaito;	Taidot tukea maahanmuuttajia oppimaan hyväksymään vastaanottomaan kulttuurin kansalaisarvot; Taidot tukea maahanmuuttajia osallistumaan vapaaehtoistoimintaan vastaanottomaassa
CH	Omien toimintarajoitusten tuntemus (intervention rajat); kulttuurienvälinen kommunikointi; avun ja yhteistyön erottaminen ; asioiden esittäminen kansantajuisesti; integrointityön päätehtävien tunnistaminen (esim. Jos oppija kirjoittaa yhden sanan väärin, ei keskitytä tähän yksityiskohtaan vaan oppimaan 200 peruskommunikoinnissa tärkeintä sanaa). Yksi suurimmista haasteista vapaaehtoissenioreiden kanssa on heidän lapsellinen suhtautuminen maahanmuuttajien kohtaan, erityisesti yhteiskunnan arvojen ja normien kanssa työskenneltäessä. Sitä vastoin on erittäin tärkeää rakentaa kunnioitukselle ja voimaantumiselle pohjautuvia keskinäisiä suhteita , jossa molemmat voivat oppia toisiltaan.	Yksi henkilö vastasi "En tiedä" kaikkialla, koska hänelle ei ollut selvää mistä maahanmuuttajaryhmästä puhumme (turvapaikanhakijat, EU:N tai ETA-kansalaiset). Tästä lähtien koulutus tulisi kontekstualisoida riippuen maahanmuuttajien tarpeesta. Lisäksi on hyvin arkaluontoista kouluttaa aiheista kuten demokraattinen päätöksenteko, kun useimmilla maahanmuuttajilla ei ole Sveitsissä poliittisia oikeuksia.

Liite 2

Vapaaehtoisseniorien oppimisen tukeminen:

	IT	AT	FR	CY	DE	IE	RO	CH
Oppimisen tuet:	Käsikirjat Ohjeet Digitaalinen työkalupakki Oppimisym-päristö	Ohjeet (analogin- en materi- aali) Monisteet Käsikirjat Esimerkit	Tulisi käyt- tää inter- aktiivista mediaa (sosiaaliset verkos- tot, visu- aaliset ja ääniresurs- sit)	Media Video- tiedostot	Käsikirjat Avoimet oppimis- resurssit Verkko- oppimisym- päristöt	Ohjeet Oppitunti/ kokoussu- unnitelmat Monisteet Tarinat (tarinan jakaminen)	Ilmainen media (Youtuben kaltainen) Ei-mu- odolliset didaktiset työkalut Monisteet Opetu- sohjelmat Ohjeet Painettu materiaali Menestys- tarinat Käsikirjat Mini-oppaat Tehtäväpa- perit Didaktiset työkalut Tietotekni- set sovel- lukset Video- tiedostot Käytännön- harjoitukset Esimerkit Tapaustut- kimukset	Radio Video/video skenaariot

Liite 3

Aikuiskouluttajien, vapaaehtoistyön johtajien ja maahanmuuttajien tukityöntekijöiden oppimisen tukeminen: :

	IT	AT	FR	CY	DE	IE	RO	CH
Oppimisen tuet:	PPT-tiedostot Verkko-oppimisym-päristöt Ojeet Word-dokumentit	Parhaat käytännöt Oppaat Käsikirjat Teemallinen media Infolehtiset Ohjeet	Tulisi käyttää interaktiivista mediaa (Sosiaaliset verkostot, visuaaliset ja ääniresurssit)	Media Videot	Blogit, Webinaarit MOOCit	Tapaustutkimusesimerkit Ohjeet Monisteet PPT -files	Opetusohjelmat Didaktiset resurssit Lyhyet videot Ei-muodolliset didaktiset työkalut Monisteet Ohjeet Verkkoresurssit Käytännönharjoitukset Valmennus Tehtäväpaperit Tietotekniset sovellukset Verkko-oppiminen	Avoimet pedagogiset resurssit Videot

inn^oventum

E.N.T.E.R.
European Network for Transfer and Exploitation of EU Project Results

fip
Future In
Perspective

In association with

S V E B ■ Schweizerischer Verband für Weiterbildung
F S E A ■ Fédération suisse pour la formation continue
Federazione svizzera per la formazione continua
Swiss Federation for Adult Learning

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Erasmus+

With the support of the Erasmus+ programme of the European Union

Project Number 2016-1-DE02-KA204-003275

SPONSORED BY THE

Federal Ministry
of Education
and Research